

نگاهی به تاریخ ارمنیان تهران

(۴)

نگارش ادیک باغداساریان
(۱. گرمانیک)

۶- اقتصاد

ارمنیان به طور کلی در برخی زمینه های خاص اشتغال داشته و دارند. طبق نوشته های مربوط به اواخر سده نوزدهم ماهرترین زرگران تهران همواره ارمنیان بودند و هرگز رقیبی نداشتند. نیز بهترین خیاطها ارمنی بودند. ایشان به کارهایی چون بازرگانی، اسلحه سازی و غیره مشغول بودند. همچنین در ادارات دولتی و ارتش شرکت داشتند و دارند. بنا به همین منابع ارمنیان نه تنها در تحت جور و ستم ملی و مذهبی قرار نداشته اند که نسبت به ارمنیان دیگر سرزمین ها از آزادی و امنیت بیشتری نیز برخوردار بوده اند.

از میان صاحبان سرمایه باید به رومان عیسیایف (دهه ۱۹۳۰) اشاره نمود که یکی از نخستین افرادی بود که کارخانه آجوسازی (۱۹۳۳) را تأسیس نمود و ضمناً تا دهه ۶۰ صاحب ۴ مؤسسه و سهامدار ۲۲ شرکت و مدیر اکثر آنها بود. وی در عین حال از افراد خیر و نیکوکار به شمار می رفت. از سرمایه داران بزرگ خانواده های ساهاکیان (نیکوکار، مؤسس مدرسه همنام)، سارکیسیان، توماسیان (نیکوکار، مؤسس مدرسه همنام)، داویت خانیان که عمدتاً در تولید نوشابه های مختلف کار می کردند. از سرمایه داران متوسط خانواده فرانکیان (کارخانه جرم سازی)، میکالیان و آرزومانیان، آندره (آهارونیان) (محصولات گوشتی)، کیوروغلیان (از اهالی قزوین که به تهران آمد و کارخانه ریسندگی و بافندگی تأسیس نمود) را باید نام برد. تا قبل از انقلاب اسلامی هنلهای مرمز، نادری، سینما ایفل، کافه رستورانهای شمیران و نادری و بسیاری مؤسسات و شرکتها متعلق به ارمنیان بوده و برخی از آنان در مالکیت دولت قرار گرفته است. غیر از موارد یاد شده بسیاری از ارمنیان در کارهایی چون مکانیکی اتومبیل، الکتریکی، نقاشی اتومبیل و ساختمان، زرگری، خیاطی، نجاری، تراشکاری، اغذیه فروشی، کفش دوزی، شیرینی پزی و نیز کارهای هنری (به ویژه نقاشی و موسیقی)، کارمندی شرکت های دولتی و خصوصی، استادی دانشگاه و جز آن مشغولند.

۷- فرهنگ

۱-۷- ادبیات

نظم و نثر ادبی ارمنی تهران در سده نوزدهم پایه گذاری شد. طرز فکر جدید و آزادخواهی ناشی از آن روی رونق ادبی ارمنی تأثیر به سزایی داشته اند. پروسه ادبی ارمنی در ایران تا حد چشمگیری از تحولات ادبی قفقاز و روسیه و نیز ادبیات سایر مهاجر نشین های ارمنی تأثیر گرفته است.

در اواخر سده نوزدهم و اوایل سده بیستم ویژگی ادبیات ارمنی ایران جستجو و طلب شیوه های نو بود که حاصل آن ادبیات ترجمه ای غنی گردید. در این دوران مترجمان مشهوری چون هوانس ماسهپان و هوسپ میرزایان پا به عرصه ادبیات نهادند. از شخصیت های ادبی ارمنی تهران در سده نوزدهم باید هوانس ماسهپان چهره ادبی و سیاسی دوره قاجار را یاد کرد. او دوران ابتدایی تحصیلاتش را در کلیسای تادئوس و بادوغمیتوس مقدس در محله حضرت عبدالعظیم و سپس در مدرسه هایکازیان تهران کسب کرد. وی متولد ۱۸۶۴ در تهران بود و با توجه به هوش و استعداد سرشارش پدرش تصمیم گرفت در تعلیم و تربیت فرزندش کوشا تر باشد لذا او را نزر دائیش بیرواندیان که در تبریز به سر می برد فرستاد. شخص اخیر خود یکی از اشخاص با معلومات زمان خود بود و زبان فارسی و فرانسه را نیک می دانست. علاوه بر این معلم مظفرالدین شاه در زمان ولایت عهدی بود. ماسهپان آنگاه در ۱۸۸۲ عازم پاریس شده در آنجا به مدت سه سال به تحصیل پرداخت آنگاه به ایران بازگشت و در دارالترجمه مشغول کار گردید در ضمن برای ناصرالدین شاه چند کتاب ترجمه نمود که مهمترین آنها آثار الکساندر دوما و ویکتور هوگو بودند. وی چند بار به عنوان مترجم همراه هیئت های ایرانی به کشورهای مختلف گسیل شد زیرا زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی، عربی، فارسی و ارمنی را نیک می دانست. آنگاه به عنوان

کنسول و سفیر ایران در کشورهای آلمان و انگلیس و ژاپن خدمت کرد و در سال ۱۹۳۱ در بین راه ژاپن به ایران چشم از جهان فرو بست. روزنامه های خارجی به او لقب «ارمنی بزرگ» داده اند.

ماسهپان در ادبیات از نظر ترجمه آثار شکسپیر به زبان ارمنی مشهور است هنوز هم پس از گذشت حدود یک قرن ترجمه های او نظیر ندارند. از مهمترین آثار شکسپیر که وی ترجمه نموده باید کتاب های زیر را نام برد: رومئو و ژولیت، تاجر ونیزی، هاملت، ماکبث، اتلو، لیر شاه، جطور می خواهید؟، قیصر جولوس آتظونیوس، طوفان، جنجال بیهوده، خواب شب نیمه تابستانی. او رومئو و ژولیت را به کمک نصرالملک به فارسی ترجمه کرد.

یکی دیگر از مردان ادبی که ضمناً از رجال سیاسی دوره قاجاریه محسوب می شود میرزا ملکم خان ناظم الدوله است. او در سال ۱۸۳۳ متولد شد و تحصیلات ابتدایی را در جلفا کسب نموده در سال ۱۸۴۳ برای تحصیل به فرانسه رفت و زبان های مترقی دنیا را فرا گرفته به میهن بازگشت، به حضور ناصرالدین شاه معرفی و به عنوان مترجم مخصوص شاه وارد خدمات دولتی شد. وی شروع به ترویج فکر آزادیخواهی نمود و «کتابچه غیبی» خود را تنظیم و نزد شاه فرستاد و از او خواست آن را مطالعه کرده به اصلاحات پیشنهادی توجه کند. او برای مقاصد خویش فراموشخانه را بنیان نهاد و سعی در جلب شخصیت های آن دوران نمود. وی کتابهایی از جمله «اقوال علی»، «خطوط آدمیت» و «ضروب و امثال» را در دفترش در بغداد نوشت و پس از بزوهش های دامنه دار متوجه عیوب خط ممالک عربی و ایران گردید و در این مورد دست به ابداع نوعی الفبا زد که از مشخصات آن داخل کردن اعراب در حروف بود. او گلستان را با این خط نگاهت و مقدمه ای مفصل بر آن افزود و در آن به علل عقب ماندگی ملل اسلامی اشاره نمود. او در این رابطه با یکی از ایرانیان مقیم قفقاز به نام آخوندف مکاتبه داشت.

ملکم خان در سالهای مختلف به عنوان سفیر ایران در کشورهای انگلیس، ایتالیا و آلمان خدمت نمود و در کنفرانس برلین توانست قسمت هایی از خاک ایران را که ضمیمه خاک عثمانی شده بود پس بگیرد. وی در سال ۱۸۸۹ پس از الغاء امتیاز لاتاری معزول شد و شروع به نوشتن مقالات، شبنامه ها و روزنامه قانون و رساله های خود کرد. بی شک میرزا ملکم خان بر روی سبک نگارش و ادبیات سده ۱۹ تأثیر به سزایی داشته است. او پس از ده سال سفارت در ایتالیا در سوئیس درگذشت.

در دهه ۹۰ سده نوزدهم ترجمه های هوسپ میرزایان نماینده ارمنیان در مجلس شورای ملی تقدیم جامعه ادب دوست گردید. وی کتابهایی از والتر اسکات، لرمونتف، مولیر، بایرون و جز آن را به ارمنی ترجمه نمود و از سال ۱۹۱۲ به ترجمه آثار برگزیده ادبیات ایران پرداخت. در این سالها آثاری از سعدی، حافظ، بابا طاهر و مهمتر از همه رباعیات عمر خیام را به ارمنی برگرداند که تا امروز جزو بهترین ترجمه ها بشمار می رود. او بخش هایی از شاهنامه فردوسی و آثار رایبندرانات تاگور را نیز ترجمه کرده است.

پس از دوران انقلاب مشروطه (۱۱-۱۹۰۵) نسل جدیدی از نویسندگان و شاعران پا به عرصه ادبیات نهاد و ادبیات ارمنی کنونی ایران را پایه گذاری نمود. در سال ۱۹۱۴ ماهنامه ادبی-هنری «نور پانگام» (پیغام نوین) منتشر گردید. در این راستا گروه ادبی «نور آج» (صفحه نوین) در سال ۱۹۳۲ پایه گذاری شد. اعضا این گروه ادبی سعی کردند شیوه های کنونی ادبی را توسط آثار خود به کار گیرند. آنان به آثار و احوال ادبا و ادبیات جهانی آگاهی داشتند. پیشگام تأسیس این گروه را باید هراند فالیان دانست. او با آثاری چون «دشمنان» (باکو ۱۹۰۸)، «چشمان نو» (تهران ۱۹۶۱) و بسیاری آثار دیگر وارد صحنه ادبیات شد. بیجز از فالیان افراد زیر نیز در این گروه شرکت داشتند: دو (dev) (مارکار قارابگیان)، آسوت آسلان، آرا (آرا هوانیسیان)، گالوست خانش، آرشاویر مگردیچ، آرمن گس، زورایر میرزایان (فرزند هوسپ میرزایان) و ر. بن (روین هوانیسیان).

زورایر میرزایان دارای آثاری چون مجموعه «پیاچه رو خیس»، «نگرشی بر ادبیات معاصر ایران»، ترجمه رباعیات باباطاهر و خیام، داستانهای مارک تواین و داستایوسکی و گارسیا لورکا است. نیز مؤلف «زندگانی ابو علی سینا» می باشد. در ایران برخی از نویسندگان و شعرا تحت تأثیر آثار شعرا و ادبای بزرگ ارمنی چون هوانس تومانیان، یغیشه چارنتس، آودیک ایساهاکیان، سیامانتو، واروژان، میساک مسارتس و به ویژه واهان دریان قرار داشتند. از جمله اینان باید آرام گارونه، گئورگ دارفی و مارکار قارابگیان (دو) را نام برد.

ادامه دارد

جامعه ارمنی ایران

- مسابقات فوتبال به یاد ژان قازاریان در مجموعه ورزشی رافی روز ۲۱ مرداد یک رشته مسابقه فوتبال به یاد فوتبالیست محبوب شادروان ژان قازاریان به همت بخش ورزشی مجموعه فرهنگی ورزشی رافی برگزار شد.
- گردهم آیی به مناسبت انتخابات شورای خلیفه گری در روز ۲۵ مرداد در محوطه انجمن ملی و فرهنگی ارمنیان ایران واقع در مجیدیه تهران یک گردهم آیی به مناسبت انتخابات شورای خلیفه گری برگزار گردید و شرکت کنندگان به بحث و تبادل نظر پرداختند.

- مراسم یادبود شهدای جنبش مردمی ارمنی در روز ۱۷ مرداد بر مزار باخترگان جنبش مردمی ارمنی مراسم یادبودی برگزار گردید. مراسم مذهبی توسط کشیش وراز داد کشیشیان انجام شد آنگاه آقای موسس کشیشیان سخنرانی نمود.

- ارمنی، زبان دوم لبنان یوسف بایدون وزیر آموزش لبنان طی مصاحبه ای در تالار یونسکو اعلام نمود که زبانهای ارمنی، ایتالیایی و اسپانیایی به عنوان زبان دوم بعد از عربی تدریس خواهند شد. با این حال باید اضافه کرد که زبانهای انگلیسی و فرانسه نیز به صورت اساسی در مدارس لبنان تدریس می گردند.

ایران

- دو میلیون ایرانی در چنگال اعتیاد طبق آخرین آمارهای رسمی در کشور ما ۲ میلیون نفر معتاد وجود دارد که ۵۰٪ آنها را جوانان زیر هیجده سال تشکیل می دهند و حدود ۸۰۰ هزار نفر از مردم نیز ادعا کرده اند که به صورت تفریحی از مواد مخدر استفاده می کنند.
- ۱۵۰ درخواست تأسیس حزب در دست بررسی است

اردبیل - خبرگزاری جمهوری اسلامی: مدیر کل سیاسی وزارت کشور در همایش مدیران کل سیاسی و امنیتی استانداری ها اعلام کرد: هم اکنون پرونده تأسیس ۱۵۰ حزب در کمیسیون ماده ۱۰ احزاب در دست بررسی است. محمد جواد حق شناس ضمن اعلام این خبر گفت: احزاب ثبت شده در این کمیسیون از سال ۶۸ تا دوم خرداد ۷۶، ۳۵

مورد بود که این میزان هم اکنون به ۱۲۰ حزب و شکل رسیده است.

- یک میدان گاز شیرین به ارزش ۴ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار در جنوب کشور کشف شد میدان گاز شیرین هما، با حجم ذخایر ۶ تریلیون و ۷۰۰ میلیارد فوت مکعب گاز طبیعی و ۸۲ میلیون بشکه مایعات گازی در جنوب استان فارس کشف شد.
- محدث مدیر اکتشاف شرکت ملی نفت ایران به واحد مرکزی خبر گفت: ارزش اقتصادی این میدان گازی براساس نرخهای متعارف جاری بالغ بر ۴ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار است که به ثروت ملی اضافه می شود.
- میدان گازی هما در ناحیه کوهستانی در جنوب استان فارس و در ۴۵ کیلومتری شمال عسلویه واقع شده است.

ارمنستان

- اسرا درخواست تابعیت می کنند خدمات ویژه ارمنستان اطلاع می دهد که اسرای جنگی آذری عمداً "به اسارت در می آیند، آنها بعد از اسارت یا تابعیت ارمنستان را تقاضا می کنند یا مایل هستند به کشور سوم فرستاده شوند. وزارت امنیت آذربایجان تبلیغات ضد ارمنی خویش را بعد از آزاد نمودن اسرای جنگی آذری افزایش داده است. ناگفته نماند که اسرای ارمنی که به آذربایجان فرستاده می شوند تحت فشارهای شدیدی قرار می گیرند اما اسرای نظامی آذری در ارمنستان تحت نظر صلیب سرخ می باشند و از شکل ظاهری آنها نیز مشخص می شود که در شرایط سختی بسر نبرده اند.

اخبار شبکه پرونفس، ۲۶/۵/۷۹

- عرصه همکاری ارمنستان - آلمان اولین برنامه از سال ۱۹۹۶-۱۹۹۵ آغاز گردید. بیست و پنج میلیون فرانک برای احیای نیروگاه برق حرارتی سرمایه گذاری شد. در طی سالهای ۱۹۹۸-۱۹۹۷ در نتیجه مذاکرات در چارچوب موافقتنامه بین دولتی یک عرصه دیگر نیز مد نظر گرفته شد. در چارچوب ۲۷/۵ میلیون مارک رای مجهز نمودن نیروگاههای وانادزور و کامو به تکنولوژی جدید آلمانی پیش بینی شده است. بزودی سازمان پیمانکار انتخاب خواهد شد. متخصصین آلمانی که با مسائل تأمین آب آشنا می باشند سعی نمودند برنامه را به اجرا در آورند. آنها استان آرماویر را انتخاب کردند. البته باید گفت که این منطقه مسائل و مشکلات مختلفی دارد. در بسیاری از روستاهای باغرایان مردم آب را با سطل حمل می کنند. کانالهای آب این منطقه

فرسوده شده اند. آلمانی ها برای اولین بار سعی می کنند که سیستم متمرکز تأمین آب زمان شوروی را احیا کنند. در واقع دو کانال جدید "نورکیانک" (زندگی جدید) احداث خواهند شد. بنیاد آلمان - ارمنستان به طور متوسط هر ماه ۵۰-۴۰ معامله اعتباری (۵۰۰۰۰-۳۰۰۰۰۰ یورو) انجام می دهد. در واقع حجم کارهایی که باید انجام شوند برطبق موافقتنامه بین دولتی ارمنستان - آلمان محدود نمی باشد. همکاری ارمنستان - آلمان در عرصه های علمی و فرهنگی نیز صورت می گیرد.

هاستانی هائربوتیون ۲۷/۵/۷۹

- رئیس جمهور قزاقباز لازم می داند که دامنه مذاکرات توسعه داده شود

آرکادی غوکاسیان رئیس جمهور قزاقباز به حل و فصل درگیری قزاقباز اشاره نموده و اعلام کرد که علاقمندی جامعه بین المللی به حل صلح آمیز آن زمینه مساعد سیاسی را ایجاد می کند. در عین حال آقای غوکاسیان اضافه کرده است که گروه مینسک OSCE و سازمانهای دیگر فقط عقیده ها و واریانتهای مشخص حل و فصل درگیری می توانند پیشنهاد کنند، اما حل حقیقی مسئله تنها در جریان مذاکرات مستقیم طرفین امکان پذیر است.

به گفته آ. غوکاسیان هیچ کدام از موافقت نامه های بدست آورده در چارچوب مذاکرات میان علیف و کوچاریان نمی تواند نهایی باشد اگر موضع قزاقباز به حساب آورده نشود. رئیس جمهور قزاقباز مطمئن است که اگر موضع قزاقباز در نظر گرفته شود و ملاقاتها توسعه یابد مذاکرات کارسازتر خواهند شد.

آژگ" ۲۸/۵/۷۹

- متخصصین انگلیسی با مسایل قزاقباز آشنا می شوند

آنوشاوان دانلیبان نخست وزیر قزاقباز در روزهای اخیر دون لینچ پروفیسور کرسی امور نظامی و اریک بودلیر دانشیار کالج کینگس لندن را که با مأموریت ویژه به منطقه آمده اند، پذیرفته است. طبق گزارش خدمات مطبوعاتی دولت قزاقباز مهمانان به مسایل کشورهایی که بعد از فروپاشی اتحاد شوروی راه استقلال گرفته اند اما تا به حال شناخته نشده اند، علاقمند هستند و در این بستر آنها با زندگی سیاسی داخلی، اجتماعی - اقتصادی، فرهنگی قزاقباز آشنا شده تحقیقات اجتماعی انجام دادند.

نخست وزیر قزاقباز از مأموریت د. لیچ و ا. بودلیر استقبال کرده و اظهار اطمینان نموده است که کتاب منتشر شدنی در محافل خوانندگان متقاضی زیادی خواهد یافت و به جامعه امکان خواهد داد تا با مسایل قزاقباز، خصوصیتهای

اقتصادی، ملی، تاریخی و فرهنگی این منطقه، خواسته‌های قانونی ملت قزاق آشنا شود.

آزگ ۷۹/۵/۲۸

• اظهارات ال گور در مورد مناقشه قزاق
حیدر عریف اعلامیه اخیر آل گور معاون رئیس جمهور آمریکا را پیرامون این موضوع که در صورت انتخاب شدن بدون تردید توجه خاصی به حل درگیری قزاق کوهستانی خواهد داشت، را مهم ارزیابی نموده چنین افزود که اگر آلبرت گور چنین اعلامیه ای را صادر نموده پس به نشانه آن است که وی مسئولیت هایی مبنی بر حل درگیری قزاق کوهستانی را به عهده خواهد گرفت.

اخبار شبکه تلویزیون پرومتئوس ۷۹/۵/۲۹

• رشد ۲/۵٪ سرمایه گذاریهای خارجی در

ارمنستان

برطبق گزارش خبرگزاری "یونان تایپان" در شش ماه اول سال ۲۰۰۰ سرمایه گذاریهای خارجی در ارمنستان مشکل از ۵۰/۱ میلیون دلار بوده اند. سرمایه گذاریهای خارجی نسبت به همین دوره سال گذشته ۲/۳٪ و سرمایه گذاریهای مستقیم نیز ۲/۲٪ بوده اند. ۳۶/۵٪ سرمایه گذاری مستقیم در عرصه های انرژی، گاز، آبرسانی و ۱۰/۱٪ در عرصه های تولیدات صنعتی، مواد خوراکی و تولید مشروبات غیر الکلی انجام گرفته اند. یونان (۱۸/۳) میلیون دلار، روسیه (۱۷/۷) میلیون دلار، کانادا (۴/۷) میلیون دلار، آمریکا (۳/۴) میلیون دلار، لوزامبورگ (۱،۲) میلیون دلار، ایتالیا (۱/۶) میلیون دلار) و فرانسه (۱/۵) میلیون دلار) منابع اساسی سرمایه گذاریهای خارجی بوده اند. روسیه (۱۷/۷) میلیون دلار) و یونان (۱۲/۵) میلیون دلار) منبع اساسی سرمایه گذاریهای مستقیم بوده اند.

هایاستانی هانراپوتیون ۷۹/۵/۲۹

• کمک بشر دوستانه

در ماه های ژانویه-ژوئن سال ۲۰۰۰ کالاهای مختلفی به حجم ۳۶/۶ میلیون دلار آمریکایی به عنوان کمک بشر دوستانه به ارمنستان رسیده است. طبق گزارش اداره ثبت آمار از کمک های فوق الذکر ۳۴/۳٪ آن مواد شیمیایی و ۱۴/۳٪ آن ماشینهای مختلف و ۱۱/۳٪ دستگاه های مختلف و ۸٪ آن اجناس گیاهی و غیره بوده اند.

• گفتگو ادامه خواهد یافت

دریالتا کوچاریان و عریف رؤسای جمهوری ارمنستان و آذربایجان با یکدیگر ملاقات نمودند. رؤسای دو جمهوری پس از پایان ملاقات در طی مصاحبه ای کوتاه خاطر نشان ساختند که برای ادامه گفتگو به توافق رسیدند که در سپتامبر سال جاری در چارچوب اجلاس سازمان ملل متحد در نیویورک با یکدیگر دیدار و گفتگو کنند. طرفین بار دیگر به لزوم حل مسئله از راه سازش متقابل که برای طرفین درگیر قابل قبول باشد، اشاره کردند. کوچاریان در پاسخ به سؤال خبرنگار آذری که چرا رئیس جمهور ارمنستان به همکاری اقتصادی اهمیت

می دهد گفت: در صورت همکاری اقتصادی صدور قطعنامه حل مناقشه آسانتر خواهد بود. به گفته کوچاریان اگر کشورها منافع اقتصادی مشترک را در نظر داشته باشند در آنصورت برای حل مناقشه جو مساعد ایجاد خواهد گردید.

هایاستانی هانراپوتیون ۷۹/۵/۲۹

• کوچاریان عازم مسکو خواهد شد

بنا به دعوت ولادیمیر پوتین رئیس جمهوری روسیه در نیمه دوم ماه سپتامبر آقای روبرت کوچاریان عازم مسکو خواهد شد. این خبر را خبرگزاری «مدیامکس» از مسکو گزارش داده است.

آراووت ۱۳۷۹/۵/۲۹

• وداع با شبکه توزیع برق!

لایحه مربوط به فروش شبکه توزیع برق جمهوری ارمنستان به بخش خصوصی در ۲۸ ژوئیه با حضور اکثر نمایندگان مجلس ملی ارمنستان پس از بحثهای طولانی به تصویب رسید. از میان نمایندگان ۶۳ نفر موافق، ۳۸ نفر مخالف و ۵ نفر رای ممتنع دادند. احزاب «کاپونوتیون» (تحکیم)، «میاسوتیون» (اتحاد)، «داشناکسوتیون»، «آ-ژ-م» (اتحاد ملی-مردمی) موافق و احزاب «کمونیست»، «اریناتس یرگیر» (سرزمین قانون)، «ایروونک یو میابانوتیون» (حق و همبستگی) مخالف این قانون رای دادند.

بدین ترتیب سرنوشت یکی دیگر از دارایی های استراتژیک ارمنستان مشخص شد. آیا تجربه های تلخ گذشته در مورد فروش کارخانه های کونیاک، شراب، آرم ن تل و غیره برای فروپاشی هرچه بیشتر اقتصاد کشور کافی نبود؟

بین المللی

• اظهارات یلماز در مورد مسائل ارمنیان ترکیه
حضرت مسروپ موتافیان اسقف اعظم ارمنیان استانبول طی ملاقات یک ساعته خود با مسعود یلماز معاون نخست وزیر ترکیه مسائل و مشکلات ارمنیان ترکیه را مطرح نمود. مسعود یلماز نیز قول داد نهایت تلاش را در جهت حل این مسائل به کار خواهد گرفت زیرا منافع ترکیه چنین ایجاب می کنند.

• در گذشت گارزو

۲۲ مرداد گارزو (گاریسک زولومیان) درگذشت. وی به سال ۱۹۰۷ در شهر حلب در یک خانواده مهاجر اهل تیکراناکرت به دنیا آمد و تحصیلاتش را در مدرسه گالستان در مصر و آنگاه رشته معماری را در پاریس به پایان برد. در آغاز به عنوان گرافیست ظاهر شد و به موفقیتهای بزرگ رسید آنگاه دامنه فعالیتهای هنری خود را گسترش داد. اولین نمایشگاه تابلوهای او در سال ۱۹۳۹

برگزار شد. وی عضو اصلی آکادمی فرانسه و عضو افتخاری انستیتوی هنر آکادمی ملی علوم ارمنستان بود.

• مقررات جدید دولت آنکارا برای ورود

ایرانیان به ترکیه

دولت ترکیه شرایط تازه ای برای ورود و اقامت اتباع ایرانی به ترکیه وضع کرده است. یک مقام آگاه ضمن تأیید خبر یاد شده گفت: وزارت امور خارجه ترکیه با ارسال یادداشتی برای وزارت خارجه ایران تصریح کرده که از تاریخ ۳۱ مرداد صرفاً آن گروه از ایرانیانی که برای ورود به ترکیه حداقل روزانه صد دلار در پاسپورت خود داشته باشند قادر به ورود به خاک ترکیه هستند. این رقم برای کسانی که بیش از سه ماه در ترکیه می مانند هر سه ماه ۳ هزار دلار است.

این مقام اضافه کرد: ایرانیان علاقه مند به اقامت یا بازدید از ترکیه فقط در صورت دارا بودن این شرط قادر به ورود به خاک ترکیه هستند. در غیر این صورت از ورود آنان به خاک ترکیه ممانعت به عمل خواهد آمد. به گفته این منبع مطلع این قانون مشمول مسافران ترانزیت (عبوری از خاک ترکیه) و زائران سوریه نخواهد بود.

• کمک ۴۶۰ میلیون ریالی ایرانیان مقیم

خارج برای مدرسه سازی در اردبیل

هموطنان ایرانی مقیم خارج برای اجرای پروژه های مدرسه سازی در استان اردبیل ۴۶۰ میلیون ریال کمک کردند.

رئیس مجمع خیرین مدرسه ساز استان اردبیل گفت: از محل کمک ۳۵۰ میلیون ریالی ایرانیان مقیم آمریکا عملیات احداث یک مدرسه در محله ملاباشی اردبیل آغاز شده است.

قرآن نویس افزود: یک خانم ایرانی مقیم اتریش نیز ۱۱۰ میلیون ریال کمک کرده است که از این طریق عملیات احداث مدرسه در روستای دیجوجین اردبیل در حال اجرا می باشد.

• در نتیجه گرم شدن تدریجی محیط کره زمین

بندر «نیوارلیان» زیر آب می رود

دکتر «شی پن لاند She Penland» زمین شناس می گوید که به علت گرم شدن تدریجی محیط کره زمین و ذوب شدن یخچالهای طبیعی و یخچالهای قطبین و افزایش آب رودخانه ها و بالا آمدن سطح آب دریاها، بنادر بسیاری مخصوصاً بندر ۲ میلیون نفری نیوارلیان در معرض فرورفتن به زیر آب هستند. وی ثابت می کند که «کوآرتز فرانسه» که یک خیابان «کانال آب» است و زیباترین ابنیه تاریخی فرانسویان و رستورانها و مراکز هنری در آنجا قرار دارند و هر

سال صحنه کارناوال های زیبا است نخستین قسمت شهر است که به زیر آب می رود.

- رئیس جمهوری آذربایجان از تهران دیدن می کند

نوروز محمداصفی رئیس اداره روابط خارجی نهاد ریاست جمهوری آذربایجان اعلام کرد: سفر حیدر علی اف رئیس جمهوری این کشور به ایران برای دهه اول مهر ماه ۷۹ برنامه ریزی شده است.

به گزارش خبرگزاری غیر دولتی «آذربس» این مسئول آذری گفت: دستگاههای دولتی دو کشور در حال حاضر مشغول تهیه اسناد مختلفی هستند که قرار است در جریان این سفر امضا شوند.

- ۸۰۰ سرنوشت در جلسه علمی استانبول

در روزهای ۱۵-۱۹ ماه ژوئن سال ۲۰۰۰ در دانشگاه «بوگازیچ» استانبول یازدهمین کنفرانس علمی تاریخ شناسان افتتاح و شروع به کار کرد. در این کنفرانس تاریخ شناس معروف آقای ریچارد هوانسیان پروفیسور دانشگاه کالیفرنیا نیز شرکت داشت. در این کنفرانس یکی از موضوع ها در باره قتل عام و جنایات قرن بیستم بود. نظر به اینکه چند روز پیش از شروع کنفرانس این موضوع از برنامه حذف شده بود با این وصف در روز ۱۶ ژوئن تالار کنفرانس پر از جمعیت بود و ریچارد هوانسیان موضوع را اینطور نامید. «خاطره های تلخ و آخرین نسل ارمنیان مقیم ترکیه»: تاریخ شناس معروف توجه همکاران خود را به ۸۰۰ مصاحبه که به کمک دانشجویان خود انجام گرفته بود جلب کرد. این مصاحبه ها با کسانی بود که از زمان قتل عام ارمنیان به نحوی جان سالم بدر برده اند و اکنون در جاهای مختلف دنیا زندگی می کنند. ریچارد هوانسیان در مصاحبه دیگری به خبرنگاران اظهار داشت دورنمای گفتگوها را با دانشمندان ترکیه را روشن می بیند و خوشحال است که نسل کنونی ترکیه از عملکردهای نسل گذشته انتقاد می کند.

مجله «هایتسک بیوانیس» ماه ژوئن ۱۳۷۹/۵/۲۵

علمی

- اینترنت در خودروهای کانادا

تورتو- شرکت های کانادایی در نظر دارند امکاناتی را روی خودروهای این کشور قرار دهند که به کمک آن رانندگان بتوانند با شبکه اینترنت ارتباط برقرار کنند. این شرکت ها در حال حاضر سرگرم آزمایش فن آوری اینترنت بودن سیم در خودروها هستند که روی داشبورد قرار می گیرد و رانندگان به کمک آن می توانند از وضعیت آب و هوا، ترافیک و اخبار آگاه شوند و به موسیقی گوش دهند. گروهی معتقدند که استفاده از این فن آوری در خودروها، جاده ها را

خطرناکتر از گذشته خواهد کرد، زیرا حواس رانندگان متوجه اینترنت خواهد شد، اما پژوهشگران با ترکیب فن آوری دیجیتال شرکت «نورتل» و شبکه سلولی شرکت «تلاش»، به آزمایش اینترنت در خودروها می پردازند و امیدوارند تا ۲ سال آینده خودروهای کشور کانادا به این فن آوری مجهز شوند.

- کاهش خطر ناشی از حملات قلبی در تابستان

واشنگتن- پژوهشگران آمریکایی اعلام کردند حملات قلبی در فصل تابستان کمترین آسیب را به قلب بیماران وارد می کند و کمتر از سایر فصول به مرگ آنها می انجامد.

این پژوهشگران پس از انجام تحقیقات گسترده روی ۱۲۰۰ بیمار قلبی نتیجه گرفتند حملات قلبی در فصل تابستان ۲٪ کمتر از دیگر فصلها به قلب آسیب وارد می کند. در فصل گرما عروق بدن گشاد می شوند و به همین دلیل با حملات قلبی، تمام مسیر شریانها مسدود نمی گردند و خون رسانی به عضله قلب با مشکل رو به رو نمی شود.

این پژوهشگران اضافه کردند حملات قلبی در ساعات صبح بیش از بعد از ظهر روی می دهد و این حملات در روز اول هفته بیش از سایر روزها اتفاق می افتد.

- ورزش سنگین ناراحتی قلبی در پی دارد

لندن- پژوهشگران ایتالیایی اعلام کردند به طور متوسط ۴۰٪ از ورزشکاران به نوعی ناراحتی قلبی دچار هستند که می تواند موجب از کار افتادن ناگهانی قلب آنها شود. این پژوهشگران پس از تهیه نوار قلبی از ۱۰ هزار ورزشکار نتیجه گرفتند تمرینات بسیار سنگین و فشرده، اندازه قلب این ورزشکاران را از اندازه عادی بزرگتر می کند. و این امر در دوندگان و دوچرخه سواران بیشتر مشخص است.

این پژوهشگران معتقدند اگر تمرینهای ورزشکاران زیر نظر پزشکان متخصص و با برنامه ریزی دقیق و روی اصول صحیح و علمی انجام شود عوارض نامطلوب ناشی از آن به حداقل کاهش خواهد یافت.

- روز جهانی چپ دستان

نیویورک- سازمانهای طرفدار چپ دستان در کشور آمریکا روز ۱۳ اوت (۲۳ مرداد) را روز جهانی چپ دستان اعلام کردند. در این روز از مقاومت و مشقت های چپ دستان در دنیای تحت سلطه راست دست ها تقدیر به عمل آمد. به گفته مسئولان سازمان های طرفدار چپ دستها، در دنیا همه چیز حتی قیچی و دفترچه یادداشت برای استفاده راست دست ها طراحی می شود و چپ دست های که در اقلیت قرار دارند همیشه مورد تمسخر و آزار و اذیت دیگران هستند،

حتی گروهی معتقدند که چپ دست ها شرور هستند.

گفتنی است که ۹۰٪ از راست دستها و ۶۵٪ از چپ دست ها از نیمه چپ مغز خود بیشتر استفاده می کنند و تفاوت چندانی میان مغز این دو گروه وجود ندارد و از آنجا که دو نیمه مغز با هم ارتباط دارند هر دو دسته از دو بخش مغز خود به صورت یکسان استفاده می کنند و هیچ تفاوتی میان آنها وجود ندارد.

- ویژگی های چپ دستها

لندن- گروهی از پژوهشگران انگلیسی اعلام کردند افراد چپ دست حقیقی نسبت به راست دستها از هوش سیال تری برخوردارند.

چپ دستان حقیقی افرادی هستند که همه کارهای خود را از جمله ضربه زدن به توپ و برداشتن یک لیوان آب را با دست چپ خود انجام می دهند. به گفته پژوهشگران این افراد توانایی بهتری برای حل مسایل دارند و بر واژگان بیشتری نسبت به راست دستها احاطه دارند.

پژوهشگران اضافه می کنند که چپ دستهای حقیقی فراموش کارتر از راست دستها هستند و اگر چه در زمینه موسیقی و هنر و حل مسایل استعداد درخشانی دارند، اما کمتر از راست دستها از روش های متدیک استفاده می کنند.

- کره های ضد چروک، پیری زودرس ایجاد می کنند

تهران- واحد مرکزی خبر: داروهای آرایشی که برای رفع چین و چروک صورت توسط بانوان مصرف می شود، موجب پیری زودرس چهره آنها می شود.

پژوهشگران مرکز نظارت بر مواد غذایی و دارویی آمریکا می گویند: نوعی ماده شیمیایی موسوم به اسید «هیدروکسی الفا» یا اسید میوه در این مواد آرایشی موجود است که این ماده با برداشتن یک لایه روی پوست، لایه زیرین را که پوست تازه و با طراوت است نمایان می سازد. این عمل، پوست را در برابر اشعه ماوراء بنفش نور خورشید حساس می کند. در حال حاضر پژوهشگران در صدد ساختن داروهای مؤثر و بی خطر برای رفع چین و چروک پوست صورت هستند. پزشکان به افرادی که در حال حاضر از این مواد آرایشی استفاده می کنند توصیه می کنند که هنگام خروج از منزل از کرم های ضد آفتاب با شاخص ضد نور بالاتر از ۱۵ استفاده کنند.

- خطر مصرف پروتئین حیوانی

لندن- پژوهشگران انگلیسی اعلام کردند پروتئین های حیوانی ممکن است موجب بیماری های خطرناک قلبی شوند. به گفته پژوهشگران ماده «هوموسیستین» موجود در گوشت قرمز و

سفید و شیر و تخم مرغ می تواند به رگهایی که به قلب خون می رسانند آسیب های جدی وارد کند. تحقیقات پژوهشگران نشان داده است که این ماده در ساخت بافت های بدن نقش دارد اما در عین حال سبب لخته شدن خون در رگهای هم می شود، بنابراین آنها توصیه می کنند افرادی که از پروتئین های حیوانی فراوان استفاده می کنند در کنار آن از انواع ویتامین نیز مصرف کنند. ویتامین ها می توانند آثار منفی ماده خطرناک موجود در پروتئین های حیوانی را کاهش دهند.

- اهمیت لبنیات برای سلامت دهان و دندان

نیویورک- پژوهشگران آمریکایی اعلام کردند مصرف لبنیات موجب استحکام و سلامت دندانها و لثه انسان می شود. به گفته این پژوهشگران محصولات شیری سرشار از کلسیم است و مصرف سه وعده ای این محصولات در طول روز می تواند کلسیم مورد نیاز دندانها و لثه را تأمین کند.

تحقیقات پژوهشگران نشان داده است که مصرف کمتر از ۵۰۰ میلی گرم کلسیم در روز خطر بیماری های لثه و دندان را تا ۲ برابر افزایش می دهد و به ویژه افرادی که بین سنین ۲۰ تا ۴۰ سال هستند باید کلسیم کافی مصرف کنند.

- سیگار هر ۹ ثانیه یک نفر را می کشد تهران- واحد مرکزی خبر: مصرف دخانیات در هر ۹ ثانیه یک نفر را در سطح جهان به کام مرگ می فرستد. به گزارش خبرگزاری آلمان از شیکاگو، این مطلب در کنگره ای که با حضور بیش از چهار هزار نفر از متخصصان بهداشتی و فعالان مبارزه با مصرف دخانیات در شهر شیکاگو ای آمریکا برگزار شده است، اعلام شد.

براساس این گزارش، سالانه چهار میلیون نفر از افرادی که به کشیدن سیگار و یا خوردن قرص های ویژه توتون معتادند، جان خود را از دست می دهند و تلفات ناشی از این اعتیاد در حال افزایش است.

یکی از میزبانان یازدهمین کنگره جهانی دخانیات، سازمان بهداشت جهانی است که اخیراً صنایع دخانیات را به سبب آنکه آگاهانه به مصرف کنندگان صدمه می زنند، مورد حمله قرار داده است. این سازمان اعلام کرده است: از هر ۱۲ فرد زنده موجود روی زمین یک نفر بر اثر استعمال دخانیات خواهد مرد.

بر اساس آخرین آمار، در سال ۱۹۹۷، در چین با مصرف سالانه ۱/۷ تریلیون نخ سیگار مقام اول و پس از آن آمریکا با ۴۸۰ میلیارد نخ، ژاپن با ۳۱۶ میلیارد نخ، روسیه با ۲۳۰ میلیارد نخ و اندونزی با ۱۹۹ میلیارد نخ به ترتیب مقامهای دوم

تا پنجم را از لحاظ مصرف سیگار در دنیا در اختیار دارند.

- وسواس در پاکیزگی زیاد هم خوب نیست!

بن- خبرگزاری جمهوری اسلامی: به گفته یک متخصص آلمانی، وسواس زیاد در پاکیزگی و تمیزی برای سلامتی کودکان مضر است و زمینه ابتلا به حساسیت های مختلف را در آنها فراهم می کند.

پروفسور «تئودور تسمیرمان»، متخصص بیماریهای کودکان از دانشگاه «ارلانگن» آلمان، گفت: نتیجه تحقیقات از کودکان مناطق غرب و شرق این کشور بعد از اتحاد دو آلمان و همچنین کودکان لهستانی و سوئدی نشان می دهد که کودکان مناطق شرقی آلمان و کودکان لهستانی، با وجود عدم برخورداری از استانداردهای بهداشتی لازم در کشورشان، در مقایسه با کودکان سوئدی و غرب آلمان به مراتب کمتر به بیماری های آلرژی از جمله آسم و حساسیت به انواع گیاهان مبتلا می شوند. به گفته این متخصص آلمانی، جدیدترین تحقیقات نشان می دهند، کودکانی که به طور سنجیده با گربه تماس دارند به مراتب کمتر از کودکانی که حتی لامکان از تماس با این حیوان بر حذر داشته می شوند، نسبت به گربه حساسیت پیدا می کنند و نتایج تحقیقات دیگر، بیانگر این موضوع است، کودکانی که در مزارع رشد می کنند به مراتب کمتر از کودکان شهری از انواع آلرژی مبتلا می شوند.

«تسمیرمان» با اشاره به اینکه تماس های معقول در محیط زیست، برای تقویت قدرت دفاعی کودک مهم است، افزود: حساسیت های بیش از اندازه بهداشتی همراه با مراقبتهای بیش از حد، رشد کودکان را به مخاطره می اندازد.

«مارتین شاتا»، متخصص بیماریهای آلرژی در آلمان چندی پیش با اشاره به اینکه یک سوم کودکان اروپا آلرژی دارند، گفت: بیماری آسم و اختلال در مجاری تنفسی، یکی از بیشترین موارد بیماری مزمن در کودکان به شمار می رود و ۱۲ تا ۱۵ درصد تمامی کودکان زیر ۱۵ سال به آن مبتلا هستند.

- ارتباط بی خوابی با پیری زودرس شیکاگو- پژوهشگران آمریکایی اعلام کردند بی خوابی می تواند موجب پیری زودرس شود. به گفته پژوهشگران بسیاری از مردان با نزدیک شدن به سنین میانسال با مشکلات ناشی از بی خوابی رو به رو می شوند. این مشکلات با تغییراتی در سطح ترشح هورمون رشد در آنها همراه است. ترشح هورمون رشد با خواب عمیق در افراد ارتباط مستقیم دارد. با کاهش زمان خواب عمیق (خواب همراه با رؤیا و حرکات سریع چشم ها) میزان ترشح هورمون رشد نیز کاهش می یابد که این امر موجب چاقی و از دست دادن توده ماهیچه ای در بدن می شود که نتیجه آن پیری

زودرس است. این یافته ها پژوهشگران را برای به تعویق انداختن پیری امیدوار کرده است. آنها معتقدند با تولید داروهایی که خواب عمیق را احیا کند می توان پیری را به تعویق انداخت.

- تأثیر زن در سلامت همسر و خانواده

واشنگتن- پژوهشگران آمریکایی اعلام کردند کار کردن زیاد زنان و برعهده گرفتن مشاغل سنگین توسط آنها، سلامت همسرانشان را به خطر می اندازد. تحقیقات پژوهشگران نشان داده است که سلامتی مردان خانواده به میزان قابل توجهی به همسرانشان بستگی دارد. در واقع زنان نقش مهمی در حفظ سلامت جسمی شوهرانشان و امنیت اجتماعی خانواده ایفا می کنند. اگر زنان بیش از ۴۰ ساعت در هفته را بیرون از خانه به فعالیت بپردازند سلامت شوهرانشان پس از گذشت ۳ سال، تا ۲۵٪ کاهش می یابد. اضافه کار کردن مردان در خارج از خانه هیچ تأثیری در میزان سلامتی افراد خانواده ندارد.

- شهری با خدمات رایگان اینترنت واشنگتن- مقامات شهر کوچک «لاگرنج» در آمریکا در نظر دارند شرایطی فراهم آورند که ساکنان این شهر بتوانند از خدمات شبکه های اینترنت به صورت رایگان استفاده کنند. حدود ۲۷ هزار نفر در این شهر کوچک زندگی می کنند و به زودی خواهند توانست از طریق تلویزیون کابلی خود از خدمات رایگان اینترنت استفاده کنند. این شرایط در مدارس لاگرنج نیز ایجاد خواهد شد.

مسئولان این شهر امیدوارند روزی شهر کوچکشان به عنوان شهری با خدمات رایگان اینترنت در نقشه خودنمایی کند. آنها معتقدند ارائه این خدمات به بازار تجاری محلی رونق خواهد بخشید، زیرا ساکنان شهر می توانند تمامی معاملات تجاری و خریدهای ضروری خود را از طریق اینترنت رایگان انجام دهند.

- تنفس دهان به دهان در نجات بیماران بی اثر است

لندن- پژوهشگران انگلیسی اعلام کردند تنفس دهان به دهان یک روش غیرمؤثر و شاید خطرناک است. پژوهشگران معتقدند تنفس دهان به دهان تنها برای کودکان ضروری است و در بزرگسالان تنها فشار آوردن به قفسه سینه برای به حرکت درآوردن قلب کافی و مؤثر است.

در ۳۰ سال اخیر تصور می شد هنگام ایست قلبی، بدن بیمار نیاز به اکسیژن دارد، اما اکنون ثابت شده است که در چنین شرایطی خون اکسیژن کافی دارد و تنها باید به انتقال خون به مغز و دیگر اعضای حیاتی بدن کمک کرد که این امر نیز تنها با فشار آوردن به قفسه سینه امکان پذیر است زیرا اگر اکسیژن به موقع به اعضای حیاتی بدن نرسد این اعضا دچار مرگ می شوند.

آکسل باکوتسی (آکساندر تئوسیان)

(۱۹۳۷ - ۱۸۹۹م)

مارکار لنگ دراز

نویسنده: آکسل باکوتسی
ترجمه کارو سارکسیان

بزرگترین عشق او آب دادن به باغ و کشتزار بود. وقتی با پاهای برهنه و آفتاب سوخته در کنار جوی آب راه می‌افتاد و شاخ و برگها را با نوک بیل از جوی بیرون می‌انداخت و راه آب را باز می‌کرد، چنین می‌پنداشت که کشتزارهای تشنه و باغهای عطش زده در گوشه‌ای کز کرده‌اند و منتظر او هستند.

وقتی آب جوی را باز می‌کرد، همراه آب راه می‌افتاد تا آب به باغ برسد. خاک خشکیده و ترکیده از آفتاب، آب را با ولع به درون می‌کشید و حبابهای هوا را از لابه لای ترکها بیرون می‌فرستاد و صدا می‌داد. گویی هزاران لب تشنه و عطشی سیری ناپذیر داشت.

مارکار لنگ دراز پس از آنکه درختها را آب می‌داد، زیر سایه درخت دراز می‌کشید و بیل بلندش را در کنارش می‌گذاشت و تا رسیدن آب با چشمانی نیمه باز چرت می‌زد. سپس برمی‌خاست و آب را به جوی دیگر می‌انداخت و دوباره همراه آب راه می‌افتاد. در گرمای تابستان، زمانی که آفتاب بسیار نزدیک و سوزان است و سگها در سایه دیوارها لم داده با زبانی آویخته له له می‌زنند، می‌توان مارکار را با پاهای برهنه تا زانو، پارچهای سفید بر سر و بیلی بر دوش در کنار آب دید.

اهالی می‌گفتند که مارکار مثل لک لک ها از آب دست بردار نیست. و برآستی که مارکار کمی به لک لکها شبیه بود. پاهایش باریک و بلند بود و انگار دو کنده زانو بر پاهایش روییده بود.

او میراب ده بود. شب و روز کنار جویها بود و از آنها مواظبت می‌کرد. آنها را تقسیم می‌کرد و جویها را تمیز نگاه می‌داشت.

مارکار اهل آنجا نبود. او همچون کاهی که در مسیر سیلابی گل آلود افتاده باشد، به سواحل بسیاری برخورد کرده و سرانجام بدست امواج آشفته، به همراه نوازش به این قریه آورده شده بود. سال پیش بود که آمد. اهالی ده او را میراب خود ساختند و گفتند: ((آدم بی‌کس و غریبه، قوم و خویش نداره، آب را منصفانه تقسیم می‌کنه)).

روزی که نخستین بار داشت آب جوی را می‌پست و پاچه تنبانش را تا زانو بالا زده بیل بر دوش از جوی آب می‌گذشت، یکی از اهالی بدله گوی ده گفت: ((آهای این پیر تازه وارد را باش! عین لک لک لنگ درازه!)). و اهالی ده او را مارکار لنگ دراز نامیدند.

کمتر کسی سعی می‌کرد میراب را فریب دهد و آب خارج از نوبت بگیرد. اگر مارکار بو می‌پرد غرولند کنار داد و بیداد می‌کرد و بیل را به زمین می‌کوبید و می‌گفت: ((عزیزجان! درختات میوه نمیدن، دزدی نکن!)). مارکار به این گفته خود اعتقاد داشت. البته تنها وقتی عصبانی می‌شد این حرف را می‌زد و اگر کسی به حرفهایش شک می‌کرد می‌گفت: ((چی فکر کردی؟ با این سن و سالی که دارم دروغ می‌گم؟)). اما با گفتن این، دلشکسته و پشیمان می‌شد و صدایش می‌لرزید. بعد مخاطب را رها می‌کرد، بیل را برمی‌داشت و همراه آب می‌رفت، هرچند رفتنش هم دلیلی نداشت.

چندان دور نمی‌شد. کنار جوی آب می‌نشست و به جریان آرام آب و کاههای خشکی که از دورها می‌آمدند و همراه آب می‌رفتند چشم می‌دوخت. به سبزه‌های روییده در کنار جوی نگاه می‌کرد و اعصابش بار دگر آرامش می‌یافت.

در شبهای مهتابی، وقتی که تمام روستا خسته و کوفته در خواب بود و نسیم خنک بر دشتهایی که از گرمای روز تب کرده بودند وزیدن می‌گرفت، وقتی که لک لکها بر درخت سپیدار و در آشیانه خود می‌آرمیدند، مارکار لنگ دراز تا دمیدن سپیده کار می‌کرد و باغها را آب می‌داد. سپس خسته از کار شبانه، در زیر سپیدارها و کنار الوارهای خشک سائده از پارسال دراز می‌کشید و دست و پاهایش را آسوده و سبکبال از هم باز می‌کرد. وقتی کنار الوارهای سپیدار دراز می‌کشید، چنین به نظر می‌آمد که او نیز یکی از آن الوارهای خشکیده است.

گاه مارکار نوبت آنها را تعیین می‌کرد و می‌گفت که ((امروز ناخوشم!))، سپس کار را به آنها می‌سپرد و از کنار جوی رو به بالا کام می‌زد تا به دره نزدیکی که پر از درختان زردآلو بود می‌رسید. زیر درخت زردآلو دراز می‌کشید یا در سایه تخته سنگی می‌خوابید. گاه به پشت می‌غلتید و پاهایش را همچون قیچی بزرگی از هم باز می‌کرد. گویی او را در زیر درخت زردآلو به صلیب کشیده بودند.

مارکار لنگ دراز از میان شاخ و برگ درختان به بالا نگاه می‌کرد و به آسمان آبی خیره می‌شد. ابری سفید، شفاف و بی‌حالت، به آرامی در میان لاجورد غوطه می‌خورد. مارکار تکه ابر را می‌نگریست و در این فکر بود که چه آرام می‌لغزد و شکل خود را تغییر می‌دهد. اگر او می‌توانست بالا برود و روی ابر بنشیند، حتما روستای خودش را که در پشت کوههای دور دست پنهان شده بود می‌دید. می‌توانست با مهابی پوشیده از نی خانه‌ها، سپیدارهای حاشیه ده و باغ زردآلویش را ببیند. می‌توانست در کوچک خانه را که در کنارش کوزه شکسته‌ای پر از آب برای مرغها گذاشته بود ببیند.

زن مارکار هر روز صبح زود در لانه مرغها را باز می‌کرد و مرغها غغدگکنان به دنبالش راه می‌افتادند تا به کوزه شکسته می‌رسیدند و در آنجا پیرزن به مرغها دانه می‌داد.

... گلهای آبی کتان شکفته شده و زردآلوها رسیده بودند.

مارکار زمین را شخم می‌زد، گاو آهن در زمین نرم شیار می‌کشود. او یکبار دیگر بازگشت و چشمش به کوره راه ده افتاد و پیرزن را دید که کنار بوته نسترن ایستاده بود و دست تکان می‌داد. پیرزن فریاد زد: ((آهای مرد! در ده اتفاقاتی افتاده ...)).

مارکار گاوها را رها کرد و گاو آهن را که در خاک فرو برده بود همانطور گذاشت. گاوهای خسته از کار شخم زدن، کاری انباشته از اسباب و اثاثیه را به سوی دوردستهای ناآشنا می‌کشیدند.

تعبید دسته جمعی آغاز شده بود.

گاری شب و روز ناله می‌کرد، جاده پر از گرد و خاک و چهره‌های مات و مبهوت بود. روستاها به هم ریخته بودند و در جاده‌ها دسته‌های تازه‌ای به کاروان می‌پیوستند. از تازه رسیده‌ها سرخ خویشانی را که در پشت سر مانده بودند می‌گرفتند و از مقصد نامعلومی که در پیش داشتند می‌پرسیدند. هیچکس پاسخی قاطع نمی‌داد. در ماندگی مردم بیشتر به خاطر شک و تردیدها بود.

مارکار هر گاه به گاری نگاه می‌کرد و زنش را با نوبی که در بغل داشت می‌دید، پسرش را به خاطر می‌آورد و می‌گفت:

- محکم بشین! مواظب باش تورو سیک سرما نخوره ...

تورو سیک گاه در بغل مادر بزرگش می‌خوابید و گاه بیدار می‌شد و با تعجب می‌پرسید:

- بابا بزرگ چرا نمی‌رسیم؟ ... این راه چقدر درازه ...

... و اگر کسی از نوبت دیگران آب برمی داشت، مارکار لنگ دراز از کوره در می رفت و می گفت: ((عزیزجان! درختان میوه نمیدن...)). و اگر به حرفهایش شک می کردند، می گفت: ((چی فکر کردی؟ با این سن و سالی که دارم دروغ میگویم؟)).
تنها معدودی از اهالی روستا می دانستند که مارکار با چه درد و رنجی به این سن و سال رسیده است.
و اگر می خواست در حق کسی لطفی کند، لبخند می زد و می گفت:

- صبر کن تا زردآلوها برسد، به تو هم زردآلو میدم. می بینی که چقدر خوشمزه اند. این طرفها زردآلویی مثل این پیدا نمیشه. گاه در چشمان ریز و پرآب مارکار لذتی عظیم موج می زد، بخصوص وقتی که برای ساختن بند جوی از کنار مدرسه می گذشت و از شکاف دیوار گلی می دید که بچه ها می دوند و بازی و هیاهو می کنند، و توروسیک نیز در میان آنها سرگرم بازی است.
و اندکی دور از مدرسه، در آستانه خانوشان، نهالهای زردآلو در زیر تابش آفتاب قد می کشیدند.

مراکز فروش دوهفته نامه لويس

- قائم مقام فراهانی نیش مشاهیر - دکه روزنامه فروشی
 - سنایی روبروی بیمارستان تهران - دکه روزنامه فروشی
 - جمهوری جنب سینما ایفل - دکه روزنامه فروشی
 - مجیدیه جنوبی ۱۶ متری دوم کتابفروشی آراارات
 - مجیدیه ۱۶ متری اول جنب شهرداری - شهر کتاب
 - مجیدیه جنوبی ۱۶ متری اول روبروی کوچه هفتم -
- دکه روزنامه فروشی
- مجیدیه جنوبی ۱۶ متری اول جنب کوچه هفتم عکاسی پامچال
 - مجیدیه جنوبی - سه راه آرامنه - دکه روزنامه فروشی
 - حشمتیه - خواجه نظام الملک ابتدای خیابان پلیس جنب پارک - دکه روزنامه فروشی
 - نارمک - انتهای خیابان شیرمرد جنوبی - جنب مسیل باختر - دکه روزنامه فروشی
 - نارمک - انتهای خیابان شیرمرد جنوبی مسیل باختر بلاک ۳۱۸ درمانگاه گریگوریس
 - نمایندگی های "لويس" در شهرهای اصفهان - شاهین شهر - تبریز - ارومیه - اراک

برای اشتراک نشریه لطفاً با تلفن ۶۴۹۵۱۸۰ تماس

حاصل فرمایید

کاری هفته ناله کرد، جاده شب و روز پوشیده از گرد و خاک بود. اینجا آبی دیگر داشت و هوایی دیگر. هر چه آب می نوشید باز هم تشنه بود. وقتی به شنزاری برهوت رسیدند و نفسی تازه کردند، نه کاری مانده بود و نه گاو. تنها چند بقچه کوچک مانده بود.

... مارکار لنگ دراز وقتی می گفت ((ناخوشم)) و زیر درخت زردآلو دراز می کشید و در گرمای روز از لابه لای شاخ و برگ درختان به آسمان آبی خیره می شد، به یاد شنزارهای جنوب می افتاد، به یاد ردیف چادرها و رختهای رنگارنگی که تبعیدیها از ولایات دور آورده بودند. روزی مارکار خواست در باره پسرش چیزی بگوید، اما پیرزن هق هق گریه اش را در گلو خفه کرد و با لبه پیشبند چشمانش را پاک کرد و توروسیک را محکم به سینه فشرد. مارکار دیگر از پسرش چیزی نگفت.
زمستان سپری شد، اما کسی آمدن بهار را حس نکرد. آنها را سرشماری کردند و مردانی را که قابلیت کار کردن داشتند از چادرها بیرون کشیدند و در جاده در حال ساخت به کار گماردند. مارکار هم رفت. شب و روز کار می کردند و از دوردستها سنگ و خاک می آوردند. هزاران نفر بیل و کلنگ بدست هر روز می کردند و جاده را می ساختند. مارکار هم مثل دیگران کار می کرد. آنها خشت می زدند و وقتی آفتاب در پشت کومه ها فرو می رفت و سایه درختان بلندتر می گشت، به چادرها بازمی گشتند تا دوباره صبح زود بروند.

شبی پیرزن احساس ناراحتی کرد و از دل درد نالید. مارکار از چادر بیرون آمد تا سنگی بیاید و آنرا داغ کند و روی سینه پیرزن بگذارد. در ولایت خودشان چنین می کردند. گشت، اما دست خالی باز آمد. پیرزن نالید که ((آخه اینجا چه جور جایه! اصلا سنگ و کلوخ پیدا نمیشه)). دیگر چیزی نگفت.

و اگر از میان باغ کسی صدا می زد که ((آهای لنگ دراز، آب داره کم میشه!)) مارکار ناگهان از جا می پرید و بیل را برمی داشت و به بند جوی می شتافت. هیچکس نمی دانست که وقتی مارکار داشت بند جوی را درست می کرد فکرش در جایی دیگر بود، جایی فرسنگها دور از ده.

مارکار باز هم سنگ خرد می کرد و تصویر پیرزن را به چشم می دید. چه خوب می شد اگر می توانست شب از این سنگهای جاده بردارد و بر سر قبر پیرزن بگذارد. شاید شینها پس بروند و پیرزن طعمه سگهای ولگرد شود. باید سنگی بزرگ و درشت بر قبر شنی او گذاشت. مارکار در طول زندگی اش دوبار کتک خورده بود. یکبار وقتی که بچه بود و جارو به دم سگ بسته، و دیگری بار وقتی که سنگ را روی قبر پیرزن گذاشته بود.

وقتی چادرها را برچیدند و مردم داخل چادرها به سوی سرزمینهای دیگر راه افتادند، مارکار هم بار و بنه اش را به دوش انداخت و صمت توروسیک را بدست گرفت و رفت. در چارقد زنش چندین هسته زردآلو مانده بود. در میان درختان زردآلوی ده درختی بود که میوه های درشت و شیرین می داد. پیرزن هسته های زردآلوی آن را جمع کرده بود تا سال دیگر جلوی خانه اش بکارد. هسته های زردآلو هم همراه پیرزن هفته ها در گاری ماندند تا به شنزارهای دور دست رسیدند. وقتی چادرها را برچیدند و از آنها رفتند، مارکار در فکر دو چیز بود: نگاهداری از توروسیک و کاشتن هسته های زردآلو در زمینی اسن.

سالها گذشت. مارکار جایی نیافت که بتواند نفسی تازه کند. لو همچون مورچه ای که در سیلاب افتاده باشد بالا و پایین می رفت و بر کاه می نشست، اما سیلاب، هم کاه و هم مورچه را با خود می برد. مارکار زحمت می کشید، از خود مایه می گذاشت و لقمه دهانش را برای توروسیک، که در زیر بال و پر پدر بزرگ پرورش می یافت، کنار می گذاشت. و روزی همراه توروسیک به عرشه کشتی گام نهاد. مارکار خوشحال بود، جوان شده بود. وقتی توروسیک پرسید که ((پدر بزرگ با کشتی به کجا میریم؟)) او به چشمان پرفروغ نوازش نگاه کرد و تصویر پسر گمشده اش را در آن یافت و با خویشتن داری گفت: ((به وطن، عزیزجان!)).

مارکار جز توروسیک و هسته های زردآلو چیزی نداشت که به آن سرزمین هدیه آورد. مارکار از روی عرشه کشتی به رشته کوه های آتسوی دریا که ابرهای خرامان بر قله های تیزش نشسته بودند نگاه کرد. سپس کلیدهای خانه قدیمش را به آرامی از جیب بیرون آورد و کمی در پنجانش مالید و به دریا افکند. مارکار به کسی نگفت که چرا وقتی نخستین بار ستیغ پوشیده از برف آراارات را از پنجره قطار دید اشک در چشمانش حلقه زد. در این سرزمین بود که می بایست هسته های زردآلو جوانه زنند.